

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 " "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 " "
 Egészévre 20 " "

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon : 275
 Kéziratok nem adatnak vissza.

Szabadság.

Irta : Kocz Ákos.

Debreczen, augusztus 1.

Debreczen sz. kir. város hazafias közönsége a kegyelet kettős ünnepét üli ma, amennyiben leleplezi a Szabadság-szobrot s megünnepeli a debreczeni csata hőseinek emlékezetét . . .

A szobor készen áll, hogy hirdetője legyen a magyarság lángoló honszerelmének és a mult idők emlékezetének . . . A nemzeti akarat szimboluma ez a szobor. És valamint a regebeli Memszon-szobor csodás hangokat adott, midőn a felkelő nap aranyos sugarai megérintették, ugy e szobor is örökké zengő éneke lesz a szabadságnak — azok előtt, kik szívükben a hazaszeretetet szent érzésével állnak meg talapzata előtt . . .

E szobor láttára megelevenednek előttünk a nagyidők. Eszünkbe jut márczius Idusa . . . a felszabadult föld és ember . . . És midőn visszagondolunk az ötven év előtt való időkre, hálával telik meg szívünk a magyarok Istene iránt, ki anny balszerencse közt és oly sok

viszály után nemzetünket a boldogulás egyenes ösvényére vezette . . .

Félszázadnál több mult el azóta, hogy felriadt álmából nemzetünk. Szabadságfájának utolsó leveleit is lesodorta a nemzetellenes törekvések vihara. Érezte hogy az elleneségei által megásott sir szélén áll. Multja, jelenje és jövőjének képe megjelent könybeborult szemei előtt és érezte, hogy legfőbb ideje tenni, cselekedni.

Es a gondolat tetté vált . . . Kibontotta a szabadság zászlaját. A szent jelvény alá hívott minden magyart. A nemzet harcziás szellemű lánglelkű költője elszavalta a Talpra magyart s harsog, kérés, tüzes szavára milliók lelkében feltámadt a vágy a jogvédelemre . . . A félistenekként küzdő honvédsereg egymásután aratta a győzedelmeket . . . Önvédelmi harcunkat megcsodálták a szabadságszerető népek s nemesak a művelt Európa, hanem a többi világrészek is majd aggódva, majd szent örömmel nézték fajunk, hazánk és földünk védelmére . . . Kossuth Lajos lett a nemzet reménye . . . Szavára, gyújtó szónoklataira százezrek szálltak táborba s a

nemzeti lelkesedés eme szent időszakában hőské váltak férfiak és nők egyaránt. A serdülő gyermek fegyvert fogott hazája védelmére, az oltár előtt szent frigyre lépett magyar hölgy férjének önmaga adta kezébe a kardot, ott az eskü után, a templom küszöbén s küldte védeni a hazát . . . Aki pedig nem mehetett harcolni, az imádkozott a szabadságért és tépést csinált a sebesült honvédeknek . . . Senkise volt tétlen, mindenki eleven volt, mert a lelkekben ott ragyogott a szabadság- és hazaszeretet fénye . . .

. . . Reményeink fájdalom nem váltak be. A kiomló vér nem termette meg a kívánt sikert, Két hatalom jött reánk durva erőszakkal. Eltiportak, leverték s megkezdődött a bosszu munkája.

A még megmaradt hőskökre rabláncokat vertek s azokat, kiket még nemzet él e hazán — imádságába foglal minden magyar szív, az aradi Golgothára hurezolták. A tizenhárom vértanu büszkén lépett a vérpadra, mert meg voltak győződve, hogy kálváriájuk földjében kiyirul még egyszer a magyar szabadság virága.

A „Szabadság“ tarczája.

SZABADSÁGSZOBOR.

Irta : Ibrányi Miklós.

Elmult időnek örökké élő emlékeit nem moshatja le az idő. „Szabadság“ az érez alak mintha beszélne s hangnál erősebben néma alakja. a mint a megszűnt távolba tekint, beléharsogja a jövő század, ezred évbe : hogy volt idő, midőn e nemzet érzett, fájdalmában szét-törte lánczeit s a láncszemekből kardot alkotott s visszaverte az elnyomót vele . . . Nézzünk a multba, — hogy ha nincs erőnk már — s tanuljuk meg szeretni a hazát, szabadságot, királyt és nemzetet; e szóltan emlék sokat tud mondani, ez a néma alak — egy nagy történelem. — Az első lap szabadságról s nyert csatákról beszél, babért fon a honvédek homlokára s mégis a — régi seb megújult, mit átokként hordunk s nincsen orvossága s nem is lesz arra ir, hogy az begyógyuljon : — mig tán a világ áll, magyar a magyarral összetartani nem fog. Lehetne-é erő, volna-é

hatalom bérczes hegységeinket a ki elfoglalná, ha egy szív s lélekkel tudnánk azt védeni. Vitézség, győzelem! Mit ér? ha az Isten beállenségeképen irigységet küld ránk . . . Es az utolsó lap? . . . Csöndes éji árnyak fölkelnek sirjaikból, Szent-Tamás, Isaszeg, Nagy-Sarló hősei; előttök a vezér s mintha ugy hallanánk egy távoli szellő félszázad előtti hangját, mintha ide hozná a nagy óriásnak e szobor alakhoz : „megérdemelnétek fiuk, hogy mindnyájan tisztékké lennétek — de hol volna az én vitézszászólóaljam — 3-ik zászlóalj?“ . . . Látomány az egész, a képzelet képe, mégis ha az ifju a mult dicsőségéről olvasott vagy hallott s szent áhitatával lepihen e köre, e szobor-alapra, álmodó szemére a hazaszeretet csókját fogja hintni egy láthatlan nemtő — s Budavár, Branyiszko, Győr, Szolnok, Debreczen és számtalan csatáit a szabadság-harcnak megmutatja néki. Szól is az érez-alak, az álmodó hallja, — a mint egy-egy szellem, mint egy futó csillag, megjelen s eltűnik : nézz e tisztés arczra, nemes szív, nagy lélek hazáját, királyát egyaránt szerette és „hasztalan remélt“ a végzet könyvébe fekete betűkkel volt neve beírva.

Elnémult az ajak a „viszontlátásra“ golyó némitá el s utolsó szava volt, hogy : „Eljen a haza!“

Napsugár ha fényét e szoborra szórja, mintha fényessége tűnne föl a multnak, fénye, melyért könnyen hagyja el a honvéd ifju szerelmesét s melyért az ősz apa fiatal erővel bátran megy a harcba, ha elhullnak ezren — ezek támadnak : vihar van, a fának galyai hullhatnak — de a törzs megmarad, szélvész el nem töri. Dicsőséges halál a hazáért halni — ha mind elhullnának, a föld megmozdulna és a régi hősök újra támadnának! Miért e rajongás? A hazaszeretet fénye tündöklök a magyar nép szívébe és gyermekéből, aggból csodálatos hős lett vagy egy közös sirba becsukott szemekkel vertelen ajakkal eltemetett halott.

Madár száll a légbé, elfárad s pihenni egy száraz ágra tér. Hallgasd, miről dalol a szobor tájékán, mi juthat eszébe az elmult időkből :

„Aludj néma költő, Most észrevétlenül
 Jár vihar és szellő holt homlokod körül,
 Vihar, mely harsog, mint harcizalod harsogott
 És szellő' mely elhal, mint szerelmi daldod.“

És hogy ők — a dicsők — a hősök meghaltak s a börtönök megteltek. elnémult a vérig alázott nemzet. Egy pillanatra azt hitte, hogy a halálból nem lesz feltámadás. A reményt csak néhány szív ápolta, számosan legjobbaink közül azonban kétségbeestek a haza jövője felett s hogy ne lássák a nemzet halálküzdelmét, önmaguk vetettek véget életüknek hazafiúi elkeseredésükben.

Az eszmét azonban, a szabadság eszméjét megölni nem lehetett. Apostolai elvérzettek ugyan, de az elvetett mag nem esett az utszélre. Lassankint derült a látóhatár. Kezdték becsülni bennünket és kezdték megérteni. Két évtized múlva azután feltűnt a béke áldásos napja s midőn szent István koronája megérintette uralkodónk fejét, a nemzet visszanyerte jogait, törvényes örökét. A béke és fejlődés napjaiban sem szabad azonban megfélemlenünk azokról, kiknek mostani életünket köszönhetjük . . . Emlékezetüket feleleveníteni, emléküket megőrizni szent kötelesség. Az ő honszerelmük örök forrás, melyből kiapadhatatlanul merithetünk. Ha ők nincsenek, ma rabnemzet vagyunk bilincsekbe verve. Az ő vérük hullása váltott meg bennünket . . . Nekik köszönhetjük életünket, szabadságunkat és nevünket.

A művész lelkében megszületett szabadságszobor legyen mindnyájunknak temploma, hova imádkozni járunk s midőn e főséges alkotásán elmerengünk, kérjük a magyarok Istenét, hogy az idők végeig lobogjon szívünkben a hazaszeretet szent tüze . . .

Kitől hallottad ezt, ki tanított erre hiszen a mestered egy félszázad előtt elvért az ügyért, melyért kardot ragadt, fájdalomát, keservét elvitte magával és te dalos madár még is őrzöd hírét, őrzöd mint a nemzet, a melyért el esett. Szelleme velünk van, lelkesíteni eljön s a „Talpra magyar“-t még egyszer elsavalja.

Sötét felhő közelg, északi szél hajtja, olyan az alakja mint egy gyász szemfedő, tán a végzetnek jön sajtoló haragja s el fogja seperni az egész világot, de az érez alak kezébe a fáklya lobog merészen fel a haragvó égre s e lángot sem vihar, sem vész el nem oltja annál nagyobb fénye, mennél sötétebb van, szabadság fáklyája örökké világít. Pedig ez a felhő reményünk egére de sokszor borított fekete gyász leplet. A hősi halállal elhunyt vitézekért kihullott könyveket, hogyha egybe vennénk, egy tenger származna szerető könyvekből, a bánat tengere.

És az eszme örök, miként a teremtés anyai vér s áldozattal meg nem semmisíti, a golyó, bitófa s az a tizenhárom halhatatlanabbá s mind nagyobbá teszi. Koporsóba zárni, sirba eltemetni hány-

A mai nagy nap ünnepi sorrendje a következő:

I. Délelőtt.

Reggel 8 órakor: Gyülekezés a rendező-bizottságnak, egyesület és társulatoknak és azok küldöttségeinek saját zászlóik alatt és jelvényeikkel a város székházának udvarán. — Innen 8 és fél órakor indulás a reformátusok nagytemplomában tartandó istentiszteletre.

Délelőtt 9 órakor: Istentisztelet Széll István kántor orgonázása és a debreczeni dalegylet közreműködése mellett. Az alkalmi imát Könyves Tóth Kálmán lelképásztor tartja.

Az „Emlékkert“-ben.

D. e. 10 órakor a szabadságszobor előtt.

1. Szózat. Éneklük az összes debreczeni dalegyletek. Karnagy: Mácsay Sándor.

2. Elnöki megnyitó beszéd, a 12 tagú szobor-bizottság elnöke: Komlóssy Arthur városi főjegyző, polgármesterhelyettesétől.

3. Ünnepi beszéd: Tartja: Dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő, szobor-bizottsági tag. A szobor leleplezése a szónoklat közben fog megtörténni.

4. Alkalmi szónoklat az ev. ref. főiskolai ifjuság nevében, tartja: Görömbey Péter főiskolai szenior.

5. Ünnepi költemény, irta és szavalja: Dr. Benedek János országgyűlési képviselő, szobor-bizottsági tag.

6. A leleplezett szabadságszobrot a szobor-bizottság elnöke átadja Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármesternek — ki azt a város nevében átvéve — a Csokonai-Körnek, mint az Emlékkertek gondozójának oltalmába ajánlja.

6. Géressi Kálmánnak, a Csokonai-Kör elnökének válasza.

8. A koszorúknak a megállapított sorrendben, a szobor talapzatra elhelyezése.

9. Hymnusz, éneklük az összes dalegyletek. Karnagy: Mácsay Sándor.

II. Délután.

Az ev. ref. főiskola ifjusága által a debreczeni csata évfordulója alkalmából rendezendő ünnepély sorrendje:

Délután 4 órakor gyülekezés az ev. ref. főiskola udvarán.

Délután fél 5 órakor indulás a honvédtemetőbe az „Egyetértés“ önképző-, dal- és zene-egylet zenekarának működése, az 1848-49-es honvéd-egylet tagjai s a zászlójával kivonuló 13 egyenruhás öreg honvéd vezetése mellett.

A honvédtemetőben.

1. Hymnus, éneklük az összes városi dalegyletek.

2. Alkalmi óda Gulyás József II-od éves bölcsészettanhallgatótól, szavalja Hódy Béla joghallgató.

3. Ünnepi beszéd: tartja: Nagy Sándor joghallgató.

4. „Szabadságharcz dala“: éneklük: a „Petőfi-dalkör.“ Karnagy: Frenzl Rudolf.

5. A honvéd-emlékre szánt koszorúk elhelyezése.

6. Költemény, irta és szavalja: Oláh Gábor III-ad éves bölcsészettan-hallgató.

7. Szózat, éneklük: az összes dalegyletek.

III. Este.

A nagyerdei „Vigadó“-ban.

A „Polgári-Kör“ által a „Szabadságszobor“ leleplezésének ünnepélye alkalmából rendezett nyári táncvigalom. Kezdeté 8 órakor. — Belépti-díjak: Csallád-jegy 4 személyre 6 korona, Személy-jegy 2 korona.

* * *

A már felsoroltakon kívül tegnap a következő megkoszoruzások jelentettek be! 75. A posta- és táviráda-hivatal Kameráth Gyula posta- és táviráda-felügyelő vezetése alatt küldöttségileg vesz részt. 76. A fináncz kuglózó egylet küldöttségileg képviselteti magát. 77. A debreczeni cipész, eszmadia munkások és kisiparosok szakegylete Széplaky József elnök vezetése mellett küldöttségileg jelen meg. A kereskedő ifjak dalegylete és a „Bikur Cholim“ egylet szaporítja a koszorúk számát — az előbbi nevében Somossy László elnök, az utóbbi nevében Schweitzer József alelnök helyez a szoborra koszorút.

Hogy született meg a honvéd-emlék eszméje.

Alkalmi visszaemlékezések.

Közi: Zoltai Lajos.

Harminezöt év előtt is, ugyanezen a napon, harangok zugása, mozsár ágyuk dörgése, nemzeti zászlók lengése hirdette, hogy nagy, hazafias, szent ünnepet ül Debreczen város népe. A hazaszeretet halottjainak dicsőségét; az eszme halhatatlanságát; a szabadság diadalát ünnepelte. Szónokok és dalmokok, kiket zsarnoki önkény hosszú némaságra kárhoztatott, megint bátran magasztalhaták a hősök vitézségét, akik hazáért, alkotmányért, szabadságért küzdöttek; a kik csatamezőkön vértettek el. Edes a hazáért meghalni!

Debreczen város közönsége 1867. aug. 2-án leplezte le a kollegium előtt a debreczeni csatában elesett honvédek emlékszobrát: az ország czimeres zászlóját sebzett testével is védő oroszlánt, azt a sikerült szobrászmmüvet, amely ma már a honvédek sirja felett őrzí ezek hősi emlékét.

Mintahogy kicsiny magból terebélyes fát nevel az idő, — úgy, vált az

szor megkisérlék, hasztalan törekvés, a sirból is kitér új életre támad merész szárnynyal, miként a sas száll az ég felé, keresi a napnak éltető melegét, s a szabadság napja: a hazaszeretet. . .

Érez alak a multnak emlékeit hirdesd, — lobogó fáklyáknak örök fényesége tanítsa az ifjút lelkesíteni s bízni egy jobb jövődöbe, remélni oly időt, melyben egyetértés, szeretet s kitartás egy boldog, egy szép kort hoz majd a magyarra. Allj meg itt ősz honvéd és jusson eszedbe, hogy nagy tetteidet hirdeti e szobor, félistennek harczát harczoltátok egykor s magyar kard pengését a világ meghallá. — Férfi, ha gyermeked járni tanul vezesd, első lépésével e szoborhoz menjen s mond neki: nézd fiam, védj jól emlékedbe: a haza képe ez, a szabad hazáé. Foglald imáidba, hogy azt szeny ne érje, s e jelkép, ha egykor csügedne, az eszme, bátoritson nagyot, dicsőt teremteni és ha hi a haza, fiaihoz fordul, tagadjál meg mindent, testvért, szülőt, roknt, ne ejtse meg lelkek a részvétnék könnye egy szerelmed legyen, azért küzdj élj és halj s e szerelmed neve: szabad magyar haza.

eredetileg tervezett egyszerű siremlék hatalmas szoborművé. A szerencsétlen végű debreczeni csatából üldöző kőzokok elől menekült egyik, sokáig ismeretlen nevű honvéd tiszt ott rogyott összehalálos sebeitől vérezve a bárki erdőben, a hosszu-pályi ut szélén. Másnap vagy harmadnap ugyanott temették el holttestét az erdei csőszök. Se fejfa, se kő, csak begyepesedett sirhalom jelezte 18 évig a névtelen hős nyugvó helyét. De a ki nem írható hazafias érzés, a mit gonosz lelkű kémekek, véredek módjára szimatoló zsandárok miatt nem eselekedhetett meg a város közvetlen közelében fekvő honvéd temetőben, a férőbb eső erdő lombjaitól némileg védett helyen rovogatta le a kegyelet adóját amaz igen-igen veszedelmes időkben. Kit magános útja arra felé vezetett, kilesett alkalmas pillanatban koszorút tett a bárki erdőbeli honvéd sirra — vagy a mező virágait tépte le, hogy behinthesse eme szent hantokat. Az önkény uralom évtizedében — életének és egykoru írások beszélik — mindennap friss virággal hintették be láthatatlan kezek e sirhalomot.

A híres októberi diplomára, mint a közelgő hajnal első kakas szavára, ahogy ébredni kezdett a nemzet — általános közóhajtásként tört elő Debreczen város népénél az eszme: emlék követ a cserei honvéd sir fölé. Nyomban meg is indult a közadakozás.

Az ige csakhamar testté is válik, ha megint váratlanul le nem hanyatlik a szabadság napja. E közben pedig odáig fejlődött a hazafias törekvés, hogy a debreczeni csatában elesett valamennyi hősnek méltó, diszes emléket kell állítani; de ne maradjon jeltelenül a cserei honvéd sir se, ennek az egynek a sirja.

Mihelyt újra megvirradt — mind a két czél megvalósulhatott.

A debreczeni társadalomnak ezt a szép, kegyeletes mozgalmát ismertetem én alább. A ma leplezett szabadság-szobor bizottságának buzgó, érdemes jegyzője Hamar László bár avatott tollal megírta e nagy időket dicsőítő valamennyi debreczei emlékműnek a történetét: mégis azt hiszem, a honvéd emlék keletkezése idejéből sok olyan adatot sorolhatok fel, amelyek kiegészítik a Hamar László derék munkáját.

Mindenek előtt szószerint közlöm a mozgalom legelső hivatalos írott emlékét, a cserei honvéd-emlék felállítására végett tartott legelső értekezlet jegyzőkönyvét.

„Jegyzőkönyv 1860 decz. 9-ről.

1. Több debreczeni lakosok kebelében azon régóta táplált óhajítás élén, hogy az 1849. év aug. 2. napján vívott debreczeni csata alkalmával elvérzett azon hovádtiszt sirja felébe, ki rögtönzött nyugalmi helyét a Debreczenből H.-Pályiba vezető országút felén találta, emlékoszlop volna felállítandó, indítványoztatott, hogy a fentebbi óhajítás tetlegesítésére az egyesek társulattá leendő átalakítása szükséges.

Az indítvány mint közös óhajítás s érzelem kifolyása helyeseltetvén, örömmel s egyhangulag elfogadtatott: elhatároztatott, hogy a jelenlévő egyesek magukat társulattá alakítják. Ehez képest elnökül Mlgos gróf Vay József ur, jegyző s pénztárnokul Nagy Ferencz el választattak.

A társulat czélja az, hogy azon honvéd tiszt rögtönzött sirja felébe, ki az 1849-ik hadjáratban az aug. 2-iki debreczeni szerencsétlenül végzett csata alkalmával a tulnyomó számu ellenség által nyomtatva s üldözve, de hazáért, szabadságért folytonosan küzdve és harczolva elvérezvén, egyszerű sirját a Debreczen-

ből Hosszu-Pályiba vezető országút felén találta s mely egyszerű sirt a debreczeni s vidéki lakosok kegyeletes érzelve, meghozva arra minden évszakán a szív s emlékezet adóját, friss virággal koszoruzva folytonosan fentartott, tartós síddal daczol emlék oszlopot emelni.

Azért kíván pedig a társulat e tér felébe tartós emlék oszlopot emelni, hogy egy részről e nemzeti nagy szót „honvéd” s az ezzel össze kapcsolt eszmét: „szabad hazáért meghalni is dicső” — örökítse; más részről, hogy azon kegyeletes érzelműek, kik az önkény s hatalom korszakában kémlő szemek s tiltó kezek daczára is meghozták a szív áldozatát, a magányos sirt elpusztulni nem engedék, tetteik boldog tudatán kívül a rokonérzelem nyilatkozását láthassák s a honvéd szóval összekötött szent eszme diadalát ünnepelessék.

Annálfogva elhatároztatott, hogy a elérésére szükséges pénz erő össze szerzése aláírás útján fog eszközöltetni s jegyző Nagy Ferencz ur felkérte az aláírás iv azonnali szerkesztésére, mi rögtön elkészítettvén, gróf Vay József által első eredeti aláírás iv megnyitott s jelenlevők által folytatott s azon kedvező eredmény mutatkozott, hogy alig néhány percz alatt 131 a. frt. gyűlt be.

Az első eredeti aláírás iv mintájára Fáy Gusztáv ur részére, a 2-ik Csanak József ur részére a 3-ik, Redl György ur részére a 4-ik, Csányi Dániel ur részére az 5-ik, Kiss Sándor ur részére a 6-ik, Ivó József ur részére a 8-ik aláírás iverk szerkesztettek s a pénz gyűjtésével megbizattak s egyszersmind felkértek, hogy a folyó deczember 16-án tartandó ülésre eljárásuk eredményét felmutatni sziveskedjenek. Jegyzette Nagy Ferencz.

A deczember 16-án tartott gyűlésen a gyűjtésnek már 582 frt. eredményről számolhattak be, bár a 3. 5. és 8. sz. gyűjtőivek még nem érkeztek be. A társaság tehát bizton számíthatott 8—9 száz frt adományra. Vecsey Imre pedig hazafias buzgóságából magára vállalta az emlékoszlopoknak díjtalan elhelyezését.

Ehez képest felhívta a társaság Komlóssy Imre, Csányi Dániel, Beregszászi Pál, Vecsey Imre és Kallós Kálmán urakat, hogy decz. 23-ig aláírás és ismertető jegy nélkül terveket nyújtsanak be a felállítandó emlékoszlopról.

Nemzetközi tengerjogi magyar egylet.

Magyarországa hamburgi kongresszuson

Saját tudósítónktól.

Budapest, augusztus 1.

Néhány nap előtt az egész világ sajtóját bejárta a legutóbbi hamburgi hajókatasztrófa megdöbbentő hirt. Ez a körülmény újra aktuálissá tette, hogy Magyarország is vegyen részt a Hamburgban most őszszel összeülő nemzetközi kongresszuson, a mely hivatva van a hajó-összeütközésekre, a mentésre és segélynyújtásra vonatkozó kérdések nemzetközi szabályozásról szóló határozatokat tárgyalás alá venni.

A tengeri hajózás nemzetközi jellege és az ahhoz fűződő számos érdek, a lebonyolítandó forgalom zavartalan biztosításának kérdése már rég érezhetővé tették annak a szükségességét, hogy a tengeri jog az összes művelt államokban

egységes nemzetközi elvek szerint szabályoztassék.

Hogy milyen óriási a fontossága az egységes nemzetközi tengeri jognak, azt legelőkébben azok az anomáliák igazolják, a melyek abból keletkeznek, hogy a különböző kikötőket érintő hajók a helyett, hogy mindenütt egységes törvényes oltalomra számíthatnánk, folytonosan más-más jogrendszer uralma alá kerülnek, úgy hogy például az északi tengeren előforduló valamely összeütközés esete a legkülömbözőbb módon bíraltatik el a szerint, a mint a véletlen a pert Londonba vagy Havreba, Antwerpenbe vagy Rotterdamba tereli.

Az érdekelt körök már rég tisztában voltak azzal, hogy a tengeri jog egységesítésére irányuló törekvések csak úgy vezethetők sikerre, ha oly állandó szervezettel bíró intézmények létesítenek, a melyek az összes érdekeltet csoportonként együtt tartják, állandó, vállvetett munkára serkentik s ekkép nemcsak az egyes méltányos törekvéseknek érvényesítésében, hanem a nemzeti érdekek képviselésében és a nemzetközi szolidaritás fenntartásában is állandó tényezőként szerepelhetnek.

Ezek az egész világra kiterjedő jelentőséggel bíró tényezők a nemzetközi tengeri jogi egyesületek, a melyek Európa minden államában és az Északamerikai Egyesült-Államokban működnek. Ezeknek az egyesületeknek működését a különböző államok kormányai hathatós figyelemmel kísérik és rokonszenves támogatásukban részesítik.

Magyarországon első ízben a múlt évben indult meg élénk mozgalom a magyarországi egyesület megalakítása érdekében. A mozgalmat most gróf Szapáry László fiumei kormányzó irányítja. Az ő fáradozásának köszönhető, hogy a nemzetközi tengeri jogi magyar egyesület immár tényleg megalakult a közelmúltban. Ez az egyesület tekintélyével, széles alapokra fektetett működésével egy csapásra nagyot fog lendíteni a magyar kereskedelmi tengerészet önállóságán és megszünteti azt az anomáliát is, hogy Magyarországot a külföldön — a mint eddig, sajnos, változtatni nem tudtunk — Ausztria tartományának higyjék.

Ehhez képest a hamburgi kongresszuson Magyarországot már külön kiküldött fogja képviselni.

Gyilkos merénylet fényes nappal.

Bosszuálló szerető.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 1.

A Degenfeld-téren óriási riadalmat okozott tegnap délelőtt egy volt debreczeni szabólegény gyilkossági kísérlete. Frickl Antalnak hívják a merénylőt, — áldozata — kit sulyosan megsebesített özvegy Kovács Józsefné, kinek a gróf Degenfeld-tér 7. szám alatti házában van szabóüzlete.

A gyilkossági kísérlet bűnös hőse 12 esztendőn át üzletvezetője és állítása

szerint szeretője volt Kovácsnének, a kivel közös háztartásban lakott — előadása szerint. Ez év május havában váltak el egymástól s ezt a helyi lapok nyitertében a következő furcsa értesítésekkel adták tudtára a nagyközönségnek:

Bizonnyítvány.

Alulírott hitelesen bizonyítom: Frick Antal szabó mester 1891 óta Gróf Degenfeld téri üzletében mint üzletvezető volt alkalmazva; ezen idő alatt a reá bízott teendőket pontosan és hűségesen teljesítette. Üzletem átadása, határozottan felhagyás végett bocsájtottam el üzletvezetőmet. Kilépett 1902. május hó 1-én. Minden posztó-kereskedőnek és posztógyárosnak figyelmébe, mint kezdőt ajánlom.

Özv. Kovács Józsefné
férjiszabó-üzlet tulajdonos.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséggel, hogy üzletemmel semmi szín alatt fel nem hagyok. Ezután is, úgy mint eddig, ígérem a legpontosabb kiszolgálást. Megköszönve az eddigi szíves pártfogást, magamat továbbra is a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába ajánlom.

Teljes tisztelettel:

özveggy Kovács Józsefné
szabóüzlet-tulajdonos.

A két nyilatkozat-féle annál különösebben hangzott, mert Kovácsné az egyikben határozottan üzlete föl hagyása miatt bocsájtotta el Fricket, a másikban pedig azt hirdeti, hogy nem adja föl a boltot. Ez a következetlenség okozta a tegnapi esetet is, mely tisztán a véletlen műve, hogy tragikussá nem vált.

Frick Antal ugyanis bizván Kovácsné ígéretében, bolthelyiséget bérelt a hentestársulattól ugyancsak a Degenfeld-téren, a hol czégtábláját már hetek előtt ki is festette. A mult hetekben Budapestre utazott és szeretőjével a Ferencz-köruton bérelt lakást, honnan tegnapelőtt tért vissza ide, hogy Kovácsné ígérete beváltására birva — ő maga is megnyithassa végre az üzletet.

A volt főnök megmondolva a dolgot, nem volt hajlandó az üzletfölhagyásra s elkeserítette az amugy is buskomor embert. Gyűrűjét zálogba csapva, 12. mm. hatlövetű forgópisztolyt vásárolt és alaposan berugva kereste föl tegnap reggel a volt szeretőt. Az asszony nem tágitott és Frick távozott. Fél tizenegykor tért vissza s köszönés nélkül belépvé az üzletbe, rálött Kovácsnéra, kinek a golyó baltenyerét furta át. Másodszor is lőtt, de nem talált. A továbbiakhoz már nem volt ideje, Nagy László szabóság és az üzlet szabásza megragadták a merénylőt és kicsavarták kezéből a fegyvert.

Domokos Márton rendőr kísérté föl a bűnügyi-osztályhoz a gyilkosságot kísérlőt, hol Bardócz András rendőrbiztos és Mile Pál fogalmazó hallgatták ki. — Tettét beismerte. Az volt a szándéka, hogy önmagát is kivégzi, egyebekben a fenn előadottakban adta okát tettének. Védőjéül Orbán József dr. volt debreczeni, jelenleg sajó-szent-péteri ügyvédet nevezte meg. A délután folyamán átkísérték a kir. ügyészség fogházába.

A jó barát felesége.

Közös vesztesség.

A fővárosban sokat beszélnek most a következő esetről, melynek három hőse van: egy milliomos agglegény, egy nagy külföldi áráruktár bizományosa s egy pompás természetű, szőke asszony. A szép nő, ki egyébként Bécsből került a magyar fővárosba, három év óta a bizományos felesége.

A két férfit gyerekkori barátság fűzi egymáshoz s ez a barátság akkor se szűnt meg, amikor a kereskedő megházasodott. Az agglegény majdnem mindennapos vendég volt az új párnál, virágot hozott az asszonynak s szívesen elvégezte az apróbb megbízásokat is. A vonzalom oly őszinte volt, hogy a milliomos több ízben elkísérte a barátját abba a tátrai fürdőbe, melyben a szép asszony nyaral.

A mult pénteken a kereskedő megint telefonon hívta meg a barátját, — hogy másnap tartson vele a Tátrába. A milliomos azonban ezuttal vonakodott.

— Nem mehetek, mondta röviden.

— Talán valami sürgős dolgod van?

— Oh nem.

— Hát akkor miért nem jöhetsz?

— Azt a telefonon ugyse mondhatnám meg.

Este a két jó barát együtt vacsoráztott, kissé többet is ittak a kelletténél s a kereskedő addig zaklatta az agglegényt fölvilágosításért, a mig az izgatottan így nem szólott:

— Ha őszinte lennék, talán sohase állanál többé szóba velem.

A kereskedő becsületszavát adta, hogy barátja iránt érzett vonzalmát semmimem zavarhatja meg s addig beszélt, a mig az agglegény, hosszabb sóhajtasok után, meg nem vallotta a szíve titkát.

— Azért nem megyek, mert szerelmes vagyok a feleséged önagyságába. Mostanáig küzdöttem ellene, de hiába. Belátod ugye, hogy nem tehetek róla? Azt hiszem becsületes embernek tartasz s őszinteségemet nem veszed rossz néven...

A kereskedő résztvevően bólintott.

— Bizony Isten nem esodálom, hiszen Annie olyan asszony, akibe a legválogatosabb férfi is szerelmes lehet. Hát még ha úgy ismérnéd, mint én! Amikor magunk vagyunk és a karját a nyakam köré fonja, — de esitt, nem beszélék többet, mert tudom, hogy fájdalmat szenvednék neked... Denique el fogsz jönni velem, hiszen arról te igazán nem tehetsz, hogy a feleségembe szerelmes vagy...

Az agglegény engedett a rábeszélésnek s szombaton elutazott a barátjával együtt. A fürdőben meglepetés várta őket: a szőke asszony helyett a férjet egy rövid levél várta, amelyben a felesége arról értesíti, hogy egy lengyel mérnökkel együtt ismeretlen helyre utaz-

zik. Vagyis magyarul megmondva, megszökött. A két férfi könnyezve borult egymás nyakába s együtt tért vissza a legközelebbi gyorsvonattal Budapestre. És azóta minden este egész hajnalig együtt ábrándoznak a szép asszonnyal s többen hallották, a mint a férj így szóló kecsintás közben az agglegényhez:

— Ha legalább téged is megcsókolt volna egyszer! Most már egészen mind egy lenne és legalább te is tudnád, hogy mit vesztettünk benne!

A kamara és a szalmakalap tanfolyam.

A miniszter leirata.

A debreczeni kereskedelmi kamara kerületének egyik jellegzetes népipara a szalmakalap-fonás, melynek tökéletesítésére évenként újabb és újabb tanfolyamokat rendeztet a földmivelésügyi miniszter segítségével. A legközelebbi jövő ismét két tanfolyamot eszközölt ki a kamara s ma érkezett meg a földmivelési miniszternek erre vonatkozó kedvező leirata. Adjuk ebből a következő részt:

Folyó évi július hó 10-én kelt 3076. számú felterjesztésére értesitem, hogy az idén a tanítónök részére szünidei tanfolyam reádezésétől eltekintek, azonban a tél folyamán két szalmafonó tanfolyamot kívánok rendezni és pedig egyet Kun-Szent-Márton községben, a másikat pedig a t. kamara által javaslatba hozandó helyen, oly feltétel mellett, ha a községek a tanfolyam részére helyiségről, fűtésről, világításról, tisztogatásról, valamint arról, hogy kellő számú növendék vegyen részt, gondoskodni fognak.

A tanfolyamok folyó év október hó 1-től 1903. év márczius hó végéig tartanak.

A két tanfolyam részére a kamara két-két, összesen tehát 4 új szalma varrógépet s egyéb szükséges felszerelést szerezzen be. Tanfolyamonként nyersanyagra 500—500 koronát engedélyeznek.

A kun-szent-mártoni tanfolyam vezetésével Szokol Jiza tanítónőt bízom meg, a második tanfolyam vezetésével a t. kamara által az eddigi tanfolyamok legügyesebb tanítványai közül javaslatba hozottat fogom megfelelő havi tiszteletdíj mellett megbízni.

A jászberényi tanfolyamon használt varrógépek közül egy régít s egy újat s a többi eszközök fele részét az ott folyó év október hó 1-től jövő év márczius hó 30-áig szervezendő ismétlő tanfolyam céljaira használatra átengedem, oly célból, hogy a mult télen tartott tanfolyamon részt vevő növendékek a legügyesebb növendék vezetése alatt magukat szalmakalap készítésében tovább képezzék. A vezetéssel megbízott részére hajlandó vagyok némi tiszteletdíjat is engedélyezni.

A fennmaradó két varrógépet és eszközöket hasonló ismétlő tanfolyam céljaira Mezőtur városának engedem át használatra azzal, hogy ezen szintén ismétlő tanfolyamon a már 1900—901. évben képezett növendékek a szalmakalap készítésében magukat tovább képezhessék.

A tanfolyam vezetésével itt is a volt legügyesebb tanítvány bízandó meg.

Mindkét ismétlő tanfolyam részére nyersanyag beszerzésére 400—400 koro-

nát, összesen 800 koronát engedélyeznek.

A tanfolyamon készült tárgyak a készítőik tulajdonát képezik.

Az ismétlődő tanfolyamoknál is természetesen a községek részéről feltételként kötöm ki a helyiség, fűtés világítás ingyenes szolgáltatását.

A tanfolyamokon az oktatás első sorban a nép által viselt szalmakalap előállítására terjeszkedjék.

A tanfolyamok egyikének helyére valamint azok vezetésével megbizandók kijelölésére vonatkozó javaslatát — s a négy új gép és egyéb eszközök beszerzésére vonatkozó költség előirányzatát kérem kielőbb hozzám bemutatni.

A szobor-bizottság utolsó ülése.

Komlóssy Arthur főjegyző h. polgármester elnöklete alatt tegnap délután hat órakor tartotta utolsó ülését a szobor-leleplezési ünnepséget rendező-bizottság a városháza nagytermében. Jelen voltak az elnöklő főjegyzőn kívül: *Simonffy* Imre kir. tanácsos, polgármester, *Hamar* László biz. jegyző, *Végh* Gyula, *Török* Gábor, *Hegedüs* Pál, *Oláh* Károly, *Publik* Ernő, *Lengyel* Imre, *Garai* Kálmán, *Váczy* János, *Kondor* Lajos, *Killer* Ede, *Haikal* Ede, *Tóth* András, a szobor megalkotója és mások, továbbá a főiskolai ifjuság képviselőiben *Görömbey* Péter szénior Nagy Sándor joghallgató *Komlóssy* Arthur főjegyző bizottsági elnök üdvözölte röviden a bizottság utolsó értekezletén megjelenteket és terjesztette elő az utolsó intézkedésekről szóló jelentéseit, melyeket a bizottság tudomásul is vett. *Végh* Gyula a főkapitány és *Publik* Ernő tüzoltó főparancsnok a rend fenntartására vonatkozólag tették meg előterjesztéseiket s ezzel a mai ünnep teljesen előkészítve lévén, a rendező bizottság utolsó értekezlete hét órakor véget ért.

* **A leleplezési ünnepély vendégei.** A mai leleplezési ünnepélyen — mint megírtuk — a szomszédos választó kerületek képviselői, valamint *Henteller* Lajos a gyomai kerület országgyűlési képviselője is jelen lesznek. A tegnap esti gyórsvonnattal érkezett meg *Henteller* Lajos, aki *Kardos* Samu dr. vendégszerető házában szállt meg, az éj folyamán pedig megérkeztek *Rákossy* Viktor a h.-nánási és *Szathmáry* Mór a margitai kerület képviselője. Kivülök még *Debreczenbe* érkezett a budapesti sajtó két kiváló munkása *Seress* Gyula és *Bernáth* Ottó a „Független Magyarország” munkatársai.

* **Presbyteri gyűlés.** A *debreczeni* ev. ref. egyház presbyteriuma ma délelőtt közgyűlést tart az egyházépület tanácstermében. A gyűlés főbb tárgyai a következők: Jelentés az ispotály torony befestése tárgyában. Lelkész választásra vonatkozó javaslatok, a felső leányiskolai igazgató tanács végzése, mely szerint az 1902—3-ik évre vonatkozó költségelölírányzatot beterjesztik; a koldusápolási pénztárnál az apadás megszün-

tetése tárgyában vélemény adásra küldöttség választása.

* A népnevelésügyi bizottság ülése.

Debreczen város népnevelésügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott a városháza nagy tanácstermében *Oláh* Károly tanácsnok elnöklete alatt. Miután azonban a gyűlésen csupán négyen jelentek meg a bizottság tagjai közül, a legsürgősebb tárgyat vették csupán elő s elhatározták, hogy az iskolai rend védelme érdekében készitendő szabályzat tárgyában beadványt készítenek a tanácshoz.

* **Árpádkori kard a Balatonban.** Sümegegnél a múlt napokban érdekes magyar kardokat halásztak ki a Balatonból. A zalai parton kihalászott kard kétélű, hosszú, a végen korongalaku gombbal, továbbá egyenes keresztalaku védővassal van ellátva; a somogyi parton kihalászott kard még érdekesebb, teljesen hibátlan példány, melyet zománccszerű réteggel vont be a Balaton iszaptalaja; a kard a keresztvason kívül fel- és lefelé hajló védővassal is el van látva. A zalai kard az első Árpád-házi királyok korából való, a somogyi oldalon lelt pedig még régebbi időből származik s valószínűleg *Lupa* vezér somogyi kanászokból állott seregének fegyverzetéből való. A kardokat szentmártoni *Darnay* Kálmán fedezte fel a múlt napokban balatoni utazása közben s jelenleg az itteni *Darnay*-muzeumban vannak. Az érdekes kardokat az ősz folyamán lerajzolás végett *Budapestre* viszik.

* **Uj irásszakértő a debreczeni törvényszéknél.** A debreczeni kir. törvényszék állandó irásszakértői közül *Kapros* Gábor e megbízatásáról leköszönvén, a törvényszék elnöke megkereste a „*Kereskedelmi és Iparkamarát*”, hogy helyére egy új irásszakértőt hozzon javaslatba. A kamara *Bodnár* Géza takarékpénztári tisztviselőt jelölte ki e tisztségre.

* **A régi Ház.** Az adatok között, a melyekből a régi képviselőház történetét majd összeállítják, érdekes az a statisztika, a mely az elhagyott épületben tartott ülésekről szól. Az első tanácskozást 1866. évi április 14-én volt, az utolsó ülés pedig 1902. június 20-án, *Apponyi* Albert gróf elnöklésével. A két határnap között volt tizenegy országgyűlés, mely összesen 4841 nyilvános tanácskozást tartott. Az első országgyűlés, a melynek során 289 nyilvános ülést tartottak a Házban, 1865. december 25-dikén ült össze s 1868. december 9-dikén végződött. A második 1869. április 22-ikén nyílt meg s 1872. április 15-én zárult be; ezen 484 ülés volt. A harmadik 1872. szeptember 3-dikától 1875. május 25-éig tartott, a mely idő alatt a képviselőháznak 399 ülése volt. A negyedik 1875. augusztus 30. és 1878. június 29-dike közé esik 420 üléssel. Az ötödik 1878. október 19-dike és 1881. június elseje között volt 412 üléssel. A hatodik 1881. szeptember 26-tól 1884. május 19-éig tartott s 364 ülése volt. A hetedik 1884. szeptember 1-én nyílt meg s 1887. május 25-én végződött. Ebben a Ház 373 ülést tartott. A nyolcadik 1887. szeptember 28. és 1892. január 4-dike között 585, a kilencedik 1892. február 10. és 1896. október 4-ike között 659, a tizedik 1896. november 25. és 1901. szeptember 5-dike között 729 ülést tartott. A mostani országgyűlés első szakában a képviselőháznak 127 ülése volt.

* **A tüzoltóság statisztikája.** *Debreczen* város önkéntes tüzoltótestületének tagjai a testület megalakítása óta lelkes igyekezettel, fáradhatatlan buzgósággal végezte nemes hivatását. A mióta az önkéntes tüzoltó-egylet fennáll, nagy mértékben kevesbedett *Debreczenben* a tüzesetek száma. Veszélytől nem rettegve, nappal, éjjel őrködve védtek és védik a város lakosságát a tűzveszély ellen. Ez a lelkes testület most állította össze fél-évi statisztikáját, melyből kiderül, hogy *Debreczen* városban ez év felében 31 tüzeset történt, mely 16 ezer korona kárt tett. A tüzoltóság mindegyik tüznél megjelent s az ő buzgalmának köszönhető, hogy a nagyobb veszély elkerülte a várost.

* **Athelyezés.** A honvédelmi miniszter *Klein* Jenő honvéd főhadnagyot, a *debreczeni* tisztikar rokonszenves tagját a *szege*di 5-ik honvéd gyalogezred *nagybecskereki* zászlóaljához helyezte át.

* **Nem szép tőle.** A képviselőválasztások idején történt egy szomszéd vármegyében.

A jelöltek egyike zsidó volt, a mi nem igen tetszett a föld egyszerű népének. Egy öreg paraszt meg is mondta neki:

— Csak ne volna izraelita a nagyságos ur.

— Hát baj az, hogy én zsidó vagyok — mondja méltatlankodva a jelölt.

— Bajnak nem baj... de azért mégse szép a nagyságos urtól.

* **Gazdasági bizottsági ülés.** Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága tegnap délután *Szinay* Gyula elnöklete alatt ülést tartott az ev. ref. egyház épületében, melyen folyó ügyeket tárgyaltak.

* **A F. M. K. E. közgyűlése.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely *József* főherceg legmagasabb védnöksége és *Thuróczy* Vilmos es. és kir. kamarás elnöklete alatt, az ország felvidékének tizenegy törvényhatóságában az állam feladatait végzi, augusztus 26. és 27. napjain tartja meg évi rendes közgyűlését *Selme*cz-Bélabánya sz. kir. bányavárosban, melynek közönsége az egyesületet, huszadik évi közgyűlése alkalmából, vendég szerető falai közé meghívta. A közgyűlés programja a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ugyvezető alelnök beszámolója az egyesület 1901—1902. évi munkásságáról. 3. Az elnökség 1901—1902. évi jelentése és az igazgató választmány határozati javaslatai. 4. Az 1901. évi zárszámadás és a vonatkozó felmentvények megszavazása. 5. Az 1903. évi költségvetés megállapítása és a törvényhatósági választmányok kapcsolatos javaslatai. 6. Az egyesületi alapszabályok módosítása. 7. Indítványok, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnél bejelentetnek. 8. Az 1903. évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítőinek megválasztása. A főtitkári hivatal kéri az egyesület összes tagjait, hogy a költséges egyéni-kénti meghívás helyett ezt a hírlapi közlést meghívásul elfogadni s esetleges részvételüket a F. M. K. E. főtitkári hivatalánál (*Nyitra*) mielőbb bejelenteni sziveskedjenek, hogy megfelelő elszállásolásokról még idejében gondoskodhassék.

* **Sulyos baleset.** Ma délután sulyos baleset történt a *Szepesen* Somogyi János tanyáján. *Szilágyi* Ferencz 61 éves napszámos a kereszték összehordásával foglalkozott. Az ebédutáni szünet elmúltával ismét megraktak egy szekeret keresztékekkel, hogy az asztaghoz vigyék.

Utközben a szekér félredőlt egy barázdában s a szekeren ülő Szilágyi lecsúszott a keresztokról a ló közzé. Egy pillanat alatt keresztülment rajta a kerék s a lábait összetörte. A súlyosan sérült embert beszállították a kórházba.

* **A faluzó levélhordók.** A belügyminiszter rendeletet küldött Hajdúvármegye törvényhatóságához a faluzó levélhordói intézmény dolgában. A miniszter rendeletében elmondja, hogy az 1901. évi XX. t.-cz. IV. fejezetében előírt, a hatósági kézbesítéseknél a postaszolgáltatnak minnél szélesebb körben igénybevételét célzó új kézbesítési eljárás életbeléptetéséhez szükséges, hogy a községi küldöncz-postaszolgáltatnak minél szűkebb határok közé szorításával, a faluzó levélhordói intézmény, lehetőleg rövid idő múlva, valamennyi pósthivatallal nem bíró községet, mint a nagyközönség jól felfogott érdekében kiterjesztessék. Ez a cél természetesen csak úgy lesz elérhető, ha a községek egyrészt az intézmény igénybevételére, másrészt az egyszerűsítési törvény 29. §. rendelkezéseinek szigorúan szem előtt tartása mellett a berendezés költségeihez való törvényes hozzájárulásra köteleztetnek, mely hozzájárulás azonban nem haladja túl azt az összeget, a melyet a községek eddig e célra fordítottak. Mielőtt azonban ily irányban, illetőleg a faluzó levélhordói intézmény általánosítása tárgyában érdemleges intézkedés történhetnék, ugy a községek, mint a postai kincstár érdekében megbízható tájékoztatást kell szerezni, hogy a községeknek a jelzett czímen való hozzájárulásából mily összeg várható? Felhívja azért a miniszter a törvényhatóságokat, hogy a vármegyében levő valamennyi pósthivatallal nem bíró községre nézve hozzá teljes hitelt érdemlő kimutatást terjesszen fel arról, hogy a községek az 1901. évben postaküldöncz tartására mily összeget fordítottak? Megjegyzi a miniszter, hogy a mennyiben a községi költségvetésben vagy számadásban külön postaküldöncz-költségek nem fordulnának elő, a kimutatásban fel kell tüntetni azt, hogy a posta-küldöncz teendőit az illető községben melyik községi közeg teljesíti s hogy ennek e czímen nyújtott javadalmazás mily összeget tesz ki? A kimutatást szeptember 1-ig mulhatlanul föl kell terjeszteni.

A Dreher-söracsarnok nyári helyiségében vasárnap a katonazenekar hangversenyt tart.

* **Feladatunk és célunk a betegek táplálásánál** a testet aképen megtartani, hogy a természet által adott erő, a betegségek okozóinak leküzdésére tevékeny maradjon és hogy képes legyen a beteges változásokat a megtámadott szervekben legyőzni. Különösen lázas betegségeknel, krónikus fertőző bajoknál, mint pl. a tüdőgümőkórnál, hol a szövetek szétmállása fokozott, a fehérnye-szükséglet magasabb. Az anyagnak pótlása a táplálkozás által a legtöbb esetben az elégséges fehérnyének nyújtása, mely a tápláléknak az életműködéshez nélkülözhetlen alkotórésze. Könnyen sikerül ennek pótlása a Samatose segítségével, mivel ezen husból előállított erősítőszert csaknem kizárólag fehérnyét tartalmaz, teljesen oldódó és könnyen felszívódó alakban, miáltal az emésztési szervet igénybe nem veszi, hanem egyenesen a test nedvei által vétetik fel. Ezen kívül a Samatosenak még azon jó tulajdonsága van, hogy nagy mértékben fokozza az erőt és étvágyat.

* **Két középiskolai tanuló** vagy leány teljes ellátásra felvétetik. Értekezhetni dr. Borbély Imrénél Piacz-utca 30 szám.

MULATSÁG.

* **Ős-Budavár Debreczenben.** Nagy népi ünnepélyt rendez holnap a Margit-ürdő pályáján a „Polgári Kerékpáros Egyesület.” A tiszta jövedelem egyszerre a *Gyermekvédő-Egyesületé.* Belépő-jegy 25 kr. gyermek-jegy 10 kr. Kezdeté d. u. 4 órakor. Műsor következő: 1. Kerékpáros akadály-verseny. 2. Pózna mászás. 3. Zsákfutás. 4. Gyermek-szépségverseny. 5. Iparos ifjak dalköre. 6. Tarka-Szinpad *Göndör Aurél* és *Bodrogi Józseffel* stb. 7. Uránia színház. Gramofon. 8. Barnum esodái. 9. Iskola birkozás. 10. Fonatos, Laczi-konyha, csárda. 11. Okori kerékpározás. 12. Hölgyek versenyfutása. 13. Műkerékpározás. 14. Konfetti és szerpentini dobálás. 15. Tréfás felvonulás kerékpáron. 16. Tőke húzás. Részletes műsor a helyszínen kapható. Pénztárnyitás d. u. 2 órakor. Jegyek előre válthatók az összes rendezőknél.

IRODALOM.

(**A debreczeni szabadság-szobor története.** A mai ünnepség alkalmából a szobor leleplezési ünnepélyt rendező-bizottság megbízásából *Hamar László* bizottsági jegyző kis füzetet írt, melyben a szabadság-szobor történetét foglalta egybe. Eleven színekkel eseteli *Hamar László* a szobor felállítására vonatkozó adatokat, elmondja mint merült fel az észme a szobor létesítése dolgában és hogy mennyi fáradság, munka és önfeláldozással járt, amíg a mai leleplezésig eljutottak. Első sorban a Honvéd-emlék ide-oda helyezésevel bibelődtek, a míg végre odáig jutott a dolog, hogy tervet készítetttek egy oszlopra vagy emlékműre, nem lévén még tisztában megállapítva, mi is legyen táladonképen a szabadság-emlék. A füzetben részletesen ismerteti *Hamar László* az idevonatkozó bizottsági és közgyűlési határozatokat igen becses feljegyzéseket téve a szobor körüli vitákról. A városnak *Tóth András* szobrászszal kötött szerződését is közli másolatban. A 12 tagu szobor-bizottság jegyzője *Hamar László* ezzel a füzetel értékes kulturtörténeti tanulmányt is nyújt és minden debreczeni ember kell, hogy megszerezze és elolvassa a füzetet, melyet a mai leleplezési ünnepélyen 20 fillérért bocsátanak közre.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök Budapesten.

Budapest, augusztus 1. (*Saját tudósítónktól.*) *Szell Kálmán* miniszterelnök két napi tartózkodásra ide érkezett és leginkább a belügyminiszterium resszort ügyeinek elintézésével foglalkozik.

Frigyes főherczeg a Tátrában.

Szepesvárálja, augusztus 1. (*Saját tudósítónktól.*) *Münich Aurél* országgyűlési képviselő, mint a Magyarországi Kárpátgyűlés elnökét tegnap fogadta Alsó Tátrafüreden *Frigyes* főherczeg, a ki szívélyesen társalgott a képviselővel, sajnálatát fejezve ki előtte, hogy az augusztus 3-án tartandó közgyűlésen nem jelenhet meg. A főherczeg kijelentette, hogy igen jól érzi magát a Tátrában és ezentul minden évben ellátogat ide családjával együtt.

Öngyilkos ügyvéd.

Nagyvárad, augusztus 1. (*Saját tudósítónktól.*) *Molnár Jenő* ügyvéd szíven lőtte magát. Oka elnézés hivatalos ügyben. Elintézése 300 koronába került volna.

Bánffy bukása.

Budapest, augusztus 1. (*Saját tudósítónktól.*) *Bessenyei Ferencz,* volt országgyűlési képviselő egy esti lapban hosszabb czikket közöl. Az első lökés *Bánffy* megbukásához czímen. Nézete szerint a pozsonyi Mára Terézia-szobor leleplezési ünnepélye kérdése fölött folyt országgyűlési vita adta az első lökést *Bánffy* megbuktatásához. Ekkor kezdődött feszült viszonya *Szilágyi Dezső*vel, melyet az ellenzék teljes mértékben kihasználni igyekezett. Az ellenzék *Szilágyi*ban találta leg-erősebb támaszát.

Jankó János temetése.

Budapest, augusztus 1. (*Saját tudósítónktól.*) Délután négy órakor nagy részvét mellett temették *Jankót.* A muzeumi tisztviselők *Szalay Imre* min. tanácsos vezetésével jelentek meg, *Wlassics* miniszter, *Lipich* osztálytanácsos, a kolozsvári egyetemet *Richter* egyetemi tanár képviselte.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A gyermekcsábító asszonyok.** Langer budapesti vizsgálóbíró a legnagyobb erélyvel folytatja a vizsgálatot a gyermekcsábító asszonyok ellen. Tegnap a harmadik asszonyt, özv. *Fábiánnét* is átkísérték az ügyészség börtönébe. *Horvát Lajosné, Horvát Mária* és *Fábiánné* ellen a btk. 232. §-a első pontjába ütköző erőszakos büncselekmény miatt mint bűnszegédek ellen folyik a vizsgálat. A vizsgálóbíró ma egész délelőtt vallatta özv. *Fábiánnét,* a ki most is, mint a rendőrségnél, mindent tagadott. Most, hogy

a bünsegédek fogságban vannak, mégis csak több remény van rá, hogy csakhamar a bünösök is kézre fognak kerülni.

§ Akik a házigazdát elverte. A házigazdák, különösen a magyar házigazdák vendégszerete példátlan az egész világon. Ami azonban *Menyháti Imre* vámospérecsi gazda vendégszeretét illeti, az még ezt is meghaladja. A nagy szeretetből az lyukadt ki, hogy a vendégei alaposan elverték a jeles házigazdát aképen szolgáltatva anyagot a magyar vendégszeretet krónikásainak. A dolog úgy történt, hogy *Menyháti Imre* vendégképen fogadta *Tuz Lajos*, *Tömöri Gábor* és *Deák Imre* legényeket Mulatás közben elkezdtek csufolni a házigazdát, mire az olmos botot ragadva kiverte a csufoló vendégeket. Azok azonban visszajöttek és alaposan eldöngötték a házigazdát, súlyos sérülést ejtve az orrán. A törvényszék ezért súlyos testi sértés címén vonta felelősségre a három vendéget. *Tuz Lajost* és *Tömöry Gábort* két havi fogházra, *Deák Imrét* pedig bünsegédség címén 80 kor. fő és 20 korona mellék büntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

REGENYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jabloneczay Kálmán.*

(Folytatás)

49.

VIII.

Lóna és Kretur halála.

— De hátha — gondolá — az álom halálos pontozata a férfi tagokat illeti?

Mindegy, határozák el közös akarral, e helyről távozni kell.

E közben este lett.

A csillagok milliárdjai fátyol nélkül ragyogtak a sötét lilaszín égen. A mélyen bus hold a földtekének másik oldalát világította most, erre a vidékre csupán setét hátát fordította.

Ossze csalogatták legelésző paripájukat és a két öszvért, megnyergelték és felpakolták tartozékaikat az öszvérekre, majd nyeregbe szökve, csendes lépésben neki indultak a gönczölszékér irányának, mely a napkeleti ég alsó párkányán nyugodott.

Szóltanul elgondolkozva léptetett a vándor quartett az elhagyott ónáságon.

Még az álatok is csendesebben viselték magukat, mint máskor, mintha közeli veszélyt éreztek volna.

Kretur idegesen mozgott nyergében, hol hátrafelé, hol oldalt hajlongott ponyvájának hátán.

Meredt szemekkel vizsgálta a földet sűrű bozótokat.

Arzában volt valami abból a rémes gondolatokból, mintha ők most a legveszélyesebb helyen járnának!

Babilnak fel is tűnt ez a nyugtalan maga viselet, meg nem állhatta, hogy kérdést ne intézzen ennek magyarázatáért.

Lovát Kretur mellé terelve, lassan, hogy a többi meg ne hallja kérdé:

— Te Kretur! . . . Miért remeg úgy a szemhéjad, midőn e vidéket vizsgálod?

— Nagy veszélyt érzek, Babil! — mondá susogva Kretur — álmom befog teljesülni . . .

— Hát baj is az! — mondá hidegen Babil — hiszen mindnyájunk üdvössége volna, mihamarabb megválni az árnyék világtól.

— Ugy van, igazad van — sugta Kretur, csak hogy ti élvemaradtok, mi asszonyok menthetetlenül elfogunk veszni.

— Miből sejtetted ezt?
(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Helyi piaczi árak.

— A vásárfelügyelőség jelentése. —

Az 1902. év július hó 31., aug. 1-én megtartott heti vásárok árai:

	kor.	fill.	kor.	fill.	
Buza	18	40	17	60	
Kétszeres	16	80	16	40	
Rozs	14	80	14	40	
Árpa	11	—	10	80	
Zab	12	50	12	—	
Tengeri	10	60	9	80	
Köles	—	—	—	—	
	100 kg.	kor.	fill.	kor.	fill.
Szalonna sós	120	—	124	—	
Hajt " uj	112	—	—	—	
Zsir	120	—	128	—	
Kih. sertés	—	—	—	—	

332 szám.
Az ISTVÁN gőzmalom-társulat
ÖRLEMÉNYEINEK

ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100 kiló		Zsákonként a 85 kilogr.
		kor	fill.	
A.	Asztali dara nagyszemű	29	20	—
B.	" " aprószemű	28	20	—
0.	Királyliszt	28	20	—
1.	Lángliszt kivonat	27	20	—
2.	Elsőrendű zsemlyelisz	26	20	—
3.	Zsemlyelisz	25	40	—
4.	Elsőrendű kenyérlisz	24	80	—
5.	Közép kenyérlisz	24	20	—
6.	Kenyérlisz	23	20	—
7.	Barna kenyérlisz	22	20	—
7 1/2	" " II.	21	20	—
8.	Takarmányliszt	11	20	—
11.	Finom korpa zsákkal	8	60	—
11.	" " zsák nélkül	8	20	—
12.	Durva korpa zsákkal	8	60	—
12.	" " zsák nélkül	8	20	—
12.	Csirke buza zsák nélkül	7	—	—

A zsákok súlytartalma, — tetselyt tisztasulynak véve;
A. B. 0—6. számig 85 kiló.
7. és 8. szám 70 " "
11. 12. 50 " "

Debreczen, 1902. aug. 2.

Értesítés.

Az Auer-izzótestek ára folyó évi augusztus 1-től fogva leszállítottik.

C. izzótest ára **80** fillér lesz.

N. izzótest ára **70** fillér lesz.

Napfény, vagy intenzív izzótest ára **1** korona.

Auer lámpák fenntartása) 10 égőig havonként és lámpánként **40** fillér.
) 10 égőn felül havonként és lámpánként **30** fillér.
) egyebekben a régi feltételek mellett.

Az igen tisztelt légszeszfogyasztó közönségnek szives figyelmébe ajánljuk, hogy a valódi Auer-izzótestekkel fényerőre és tartósságra, valamint most már olcsóságra és semminemű utánzat nem vetekedhetik.

A légszeszgyár igazgatósága.

Vastartalmu táp- és erősítősz, vércépző és idegszilárdító

kellemes izzel, könnyű emésztéssel.

Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszertárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerészrel.

Zenheféle Barátital

legjobb gyomorerősítő növény kivona
főraktára

CZEGLÉDI és POLGÁRNÁL.

Képviselet

kerestünk Debreczen és környékére
jó jutalék mellett. Előnyben részes-
sülnek rövidáru üzlettulajdonosok,
vagy nyílt divatáru üzlettel bíró
szakférfiak. Ajánlatokat Kunstfärbe-
rei und chemische Waschanstalt, von
Sigmund Flus in Brünn, czimre ké-
rünk.

Hirdetmény.

Néhai Balogh Mihály, volt debreczeni
nyug. főmérnök, vállalkozó örökösének
egyértelmű akarata szerint a Balogh
Mihály hagyatékához beletárolt nagy-
mennyiségű építési anyagok és szerek
u. m. állásfák, deszkák, gerendák stb.
— különböző szárszámok — az örökös-
ök képviselőinek közbenjötté mellett
nyilvános önkéntes árverésen fognak el-
adni.

Az ezt venni szándékozók figyel-
mét azzal hívom fel, hogy az árverés fo-
ganatosítását f. é. aug. hó 7-én d. e. 9
órákor fogom a Balogh-féle téglagyár tele-
pén megkérdeni s a következő napon
folytatni.

Dr. Mariska György.
hagyatéki zárgondnok.

Naponta friss szedésű

sárga dinnyét

legjobb fajtákból — saját termés.

.. Készítetek legjobb izléssel kötött ..

menyasszonyi és nyoszolyolányi

csokrokat

és alkalmi

koszorukat

legszilidabb árban.

Beesés pártfogásért esedezve

kiváló tisztelettel

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debreczen.

Hirdetések

a SZABADSÁG napilap számára . .
jutányos áron felvételnek.

IGLÓFÜRED

KLIMATIKUS GYÓGYHELY ÉS GYÓGYFÜRDŐ

Szepesmegyében, Igló vá-
ros határában, 580 m., a
tenger színe fölött.

Évad, május 15-től október 1-ig.

NYARALÓHELY, MELEGFÜRDŐK,

Fenyő- és kádfürdők.

Napi szobaárak 1 k.-tól 8 koro-
náig. Heli szobaárak 7 k.-tól
38 koronáig.

A szobaárba egy teljesen felsze-
relt ágy ágyneművel értendő.

PENSIO

Czélszerűen berendezett hidegvizgyógyintézet.

Vasuti állomás IGLÓ (Kassa-Oderbergi vasut.) Bérkocsi- és társas-
kocsi összeköttetés. Posta- és Távirdaállomás helybeu.

Felvilágosítással szolgál a fürdőgondnokság Iglófüreden.

Zacherlin

Kapható Debreczenben : Bán László, Csanak József, Csillag József, Csicsó
Lajos, Deutsch Lajos, Félégyházi János, Jóna és Jóna, Fritsch Károly, Ganovszky
Lajos, Geréby Fülöp, Göczey István, Havas József, Hirsch Ferenc, Jánossy Béla, Klein
Bernát, Krausz J. Bernát, Kohn H., Komlóssy Lajos, Kondor J. és fiai, Kontsek Géza,
Kornhoffer József, Kovács Mihály, Lindenfeld J. Jenő, Lusztig Károly, Lusztig és
Bán, Máyer József, Neumann és Weisz, Parti Ferenc, Riekl J. Zelmós, Ifj. Rózsa
Lajos, Rosenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Roth Ignác,
Szent Kipályi Tivadar, Tóth Kálmán, Térei J., Váray József. **B.-Ujfalu** : Ifj. Weiszberger
Ignác. **Er-mihályfalva** : Lévy Vince, Grósz Samu, Pollák Mórincz. **H.-Böszörmény**,
Gemeinbeck József. **H.-Nánás** : Slachta János. **H.-Szoboszló** : Körner Béla. **T.-Füred** :
Kohn Jakab, Weizsmann József, Kiss Géza Ernő.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.